

ESHKOL NEVO

SIMETRIA DORINȚELOR

Traducere din ebraică de
IOANA PETRIDEAN

HUMANITAS
fiction

Prietenilor mei

22.06.2002

În atenția tuturor celor interesați
PRECIZĂRI

1. În data de 01.06.2002 am fost rugat de către familia domnului Yuval Fried să merg și să ridic lucrurile personale ale acestuia din secția de poliție aflată pe strada Dizengoff, din Tel Aviv. Printre obiectele pe care mi le-a înmănat doamna Ester Louell, responsabilă cu gestionarea lucrurilor din depozit, se afla și o pungă din plastic, înăuntrul căreia era un teanc mare de coli de hârtie. Domnul Fried nu-mi adusese la cunoștință, așa cum nu adusese nici la cunoștința celorlalți prieteni ai săi, faptul că se apucase de scris, prin urmare, primul lucru la care m-am gândit când am atins teancul de foi a fost acela că era vorba despre vreuna dintre traducerile pe care le făcea pentru studenții de la Litere sau pentru diverse departamente ale Universității. Doar că pe această pungă de plastic nu era trecut nici un nume și nici un număr de telefon și, mai mult decât atât, pe prima pagină nu apărea nici titlul original, în limba engleză. Precizez toate acestea pentru a lămuri de ce am considerat de cuviință ca, preț de câteva ore, să răsfoiesc teancul de hârtii. Nu vreo aplecare spre voaierism m-a împins să fac acest lucru, ci dorința sinceră de a-mi da seama cui îi erau adresate paginile care-mi fuseseră încredințate și ce trebuia să fac cu ele mai departe.
2. Din cele câteva pagini pe care am reușit să le citesc repede, mi-am dat seama că nu aveam de-a face cu o traducere, ci cu un text personal, referitor la viața domnului Fried. La o

lectură ceva mai profundă, am înțeles că acela era manuscrisul unei cărți intitulate *Simetria dorințelor*, carte la care muncise din greu domnul Fried de-a lungul ultimului său an de viață și al cărei personaj era el însuși, alături de încă trei dintre prietenii săi. O conversație telefonică ulterioară cu tatăl domnului Fried mi-a elucidat faptul că existase chiar și un demers al fiului acestuia de a tipări cartea cu pricina, concretizat printr-un contract semnat între el și editura Haefroni, din Haifa, aflată în proprietatea familiei. După părerea tatălui, singurul lucru care stătuse în calea publicării manuscrisului fusese tocmai absența unei revizuirii a textului, ceea ce, din câte știa el, Yuval ar fi avut de gând să-mi propună tocmai mie.

3. Trebuie să recunosc deschis că nu sunt deloc convins în legătură cu certitudinea tatălui în privința faptului că domnul Fried ar fi avut vreo intenție de a-mi cere să-i redactez cartea. Pe măsură ce lectura înainta, uimirea mea creștea tot mai mult: de ce ar fi vrut domnul Fried să-i ceară tocmai unuia dintre personajele cărții să-i redacteze manuscrisul? Și nu oricăruia dintre personaje, ci tocmai aceluia prezentat în lumina cea mai proastă? Cu toate acestea, de vreme ce domnul Fried nu mai putea fi contactat, desigur, pentru a lămuri lucrurile într-un fel sau altul, și luând în considerare, în calitate de prieten, fundamentala importanță a defniti-vării acestei cărți, mi-am asumat, fără bucurie, misiunea de a duce la îndeplinire această sarcină.
4. Tentația de a face schimbări în text a fost foarte mare. Subsemnatul, așa cum am menționat deja, este descris ca un personaj absolut grotesc. Îmi sunt atribuite cuvinte vulgare și stânjenitoare, pe care nu le-am spus niciodată și, mai grav decât atât, cartea abundă în tot felul de inexactități care, într-o cu totul altă situație, după părerea mea de avocat, ar fi reprezentat dovezi suficiente pentru a-i intenta un proces de calomnie. În ciuda tuturor acestor lucruri, am hotărât să acționez cu maximă rețineră, aducând textului cât mai puține corecturi și modificări, și asta din două motive: în primul

rând, în ciuda numeroaselor inadvertențe și a mării „libertăți literare“ pe care și-a permis-o domnul Fried, textul emană o puternică senzație de realism, iar eu mă temeam că orice intervenție ar fi putut aduce prejudicii acestui realism profund. În al doilea rând, a opera o „reconstruire“ a textului, fără ca domnul Fried să aibă posibilitatea de a i se opune sau de a o accepta, ar fi însemnat un act de trădare atât la adresa lui, cât și a încrederii sale și, de vreme ce îl mai trădasem o dată, în tinerețe, n-am vrut să mă fac din nou vinovat de același păcat.

5. În ciuda a tot ceea ce am spus până acum, n-am putut evita anumite intervenții și modificări, inerente unui proces precum cel de redactare, pe care mi l-am asumat. În cea mai mare parte, este vorba despre mici modificări legate de formă: înlocuirea unei virgule cu un punct, înlocuirea unui punct cu două puncte, înlocuirea unei calchieri din limba engleză cu expresia corectă – doar nimicuri. Într-un singur punct din text mi-am permis să operez o modificare legată de evenimentele prezentate: la pagina cu numărul 4, în manuscrisul original, se spune că în finala Campionatului Mondial de Fotbal din 1994 au jucat Germania și Brazilia, deși, în realitate, s-au înfruntat Italia și Brazilia. Cunoscându-l foarte bine pe domnul Fried, vreme de mulți ani, sunt sigur că a fost vorba despre o simplă scăpare, pe care cu certitudine n-ar fi dorit să o lase necorectată.
6. Exceptând această neînsemnată corectură, trei note discrete și un post-scriptum pe care am considerat potrivit să-l adaug la finalul cărții, tot ceea ce a fost scris în acest roman e rodul exclusiv al condeiului lui Yuval Fried, prietenul meu drag, motiv pentru care tot el poartă și întreaga responsabilitate a celor relatate.

Semnat
Avocat Yoav Alimi
(Churchill)

A fost ideea lui Amichai. Lui îi veneau mereu astfel de idei, deși cel mai creativ dintre noi era Ofir, însă Ofir își risipea inventivitatea prin tot felul de agenții de publicitate, pentru a face reclame la bănci și chipsuri, iar atunci când se reunea gașca profita de ocazie și devenea banal, astfel încât tăcea mult, vorbea puțin, folosea cuvinte simple și regionalisme din zona Haifei, iar din când în când, dacă bea puțin mai mult, ne lua pe fiecare în brațe și spunea: Ce noroc să ne avem unul pe celălalt, nu aveți nici cea mai vagă idee cât noroc avem! Amichai, în schimb, vindea abonamente la Inimi Sănătoase, o clinică ce furniza servicii speciale pentru pacienții suferinzi de boli cardiovasculare și, în ciuda faptului că reușea din când în când să smulgă câte o poveste extraordinară de la câte un client, de regulă supraviețuitor al Shoah-ului, nu se putea spune că munca pe care o făcea îi stârnea prea mari emoții. Odată la câteva luni spunea că era sută la sută hotărât să plece de la compania la care lucra ca să studieze *shiatsu*, însă de fiecare dată se întâmpla ceva care-l determina să rămână: odată îi oferiseră un bonus la salariu. Altă dată îi dăduseră o mașină. Apoi fusese nunta cu smiorcăita de Ilana. Apoi gemenii. Astfel, toată vitalitatea aceea care fierbea înăuntrul lui și care cu greu își putea găsi expresia în timpul întâlnirilor din casele de bătrâni sau în pat cu Ilana se revărsa asupra noastră, cei mai buni trei prieteni ai lui, concretizându-se în tot felul de inițiative precum propunerea de a merge împreună pe plaja Golan, pentru a sărbători împlinirea a zece ani de la prima noastră vizită la parcul de distracții acvatic sau înscrierea într-o competiție de karaoke,

după ce ne-am fi pregătit serios să interpretăm a cappella o melodie de-a Beatleșilor. De ce tocmai Beatles? a întreat Churchill pe un ton atât de surprins, încât a tranșat pe loc soarta acestei inițiative. De ce nu? Și ei sunt patru, ca noi, a încercat să ne convingă Amichai, însă tonul vocii lui lăsa să răzbată conștiința faptului că, asemenea tuturor celorlalte propuneri pe care le făcuse, și aceasta probabil urma să sfârșească prin a nu fi luată în seamă. Era foarte dificil să pui ceva în practică dacă nu aveai consimțământul lui Churchill. Iar atunci când Churchill pune ceva sau pe cineva la zid, o făcea într-o manieră atât de sofisticată și de precisă, încât îți era și milă de avocații care trebuiau să-i țină piept la tribunal. Și totuși Churchill fusese acela care ne adusese laolaltă în vremea liceului. De fapt nu ne adusese laolaltă, ci ne făcuse să ne strângem în jurul lui asemenea unor oițe rătăcite. Fiecare trăsătură a feței lui mari, șireturile adidașilor lui mereu dezlegate, până și mersul lui – totul îți lăsa senzația că știe întotdeauna ce e bine. Că are o busolă interioară care îl ghidează. Pe vremea aceea, cu toții ne prefăceam, desigur, că suntem siguri pe noi, însă Churchill chiar era. Atunci când îl vedeau trecând, fetele își răsuceau șuvițele pe degete, deși nu era nicidecum frumos ca vreo vederă de cinema, iar clasa îl alesese pe el, cu o majoritate zdrobitoare, căpitan al echipei de fotbal, în ciuda faptului că existau jucători mult mai buni. Tot în perioada aceea și-a câștigat și supranumele. Înaintea semifinalei jucate împotriva clasei a zecea C, ne-a adunat pe toți pentru a ne ține un discurs emoționant, spunându-ne că tot ceea ce putem mobiliza împotriva celor din a zecea C e sângele nostru, sudoarea și lacrimile. Cu ochii în lacrimi la sfârșitul discursului, aproape că ne-am dat sufletul pe teren, păstrând aproape tot timpul controlul asupra balonului, chiar cu riscul unor alunecări foarte dureroase pe asfalt, însă asta nu ne-a împiedicat să pierdem cu trei la zero, din cauza a trei greșeli uriașe făcute tocmai de Churchill: prima dată i-a pasat mingea unui fundaș central din echipa adversă, a doua oară a pierdut o minge fatală la centrul terenului, iar la final, într-o încercare de a îndepărta mingea printr-o lovitură

de colț, a trimis balonul exact în poarta în care stăteam eu, semnând un autogol.

Nimeni nu s-a supărat pe el după meci. Cum am fi putut să ne supărăm pe un om care, imediat după fluierul final, ne-a adunat pe toți la centrul terenului și ne-a spus, cu ochii în pământ, că își asumă întreaga responsabilitate? Cum ai putea să te superi pe cineva care invită toată echipa la meciul celor de la Maccabi Haifa, pe banii lui, deși părinții săi nu sunt deloc înstăriți? Cum ai putea să te superi pe cineva care scrie felicitări de La mulți ani! atât de sensibile, care știe să te asculte atât de bine, care bate în fiecare sâmbătă drumul până la Zukei Ovră, doar ca să te vadă, care te găzduiește vreme de trei luni în casa lui, așteptând ca tu să te instalezi în Tel Aviv, insistând să dormi în patul lui, în vreme ce el se mută pe canapea?

Nici măcar după aventura cu Yaara n-am reușit să mă supăr pe el. Cu toții credeau că voi fi furios. Că voi clocoti de furie. Amichai mi-a telefonat imediat cum a auzit vestea și mi-a spus că Churchill a făcut o mare porcărie, după care a zis: Dar am o idee. Hai să mergem toți patru la paintball în Bnei Tzion, iar tu tragi în el cu bile de vopsea. Îl bombardezi pur și simplu. Am vorbit deja cu el și a fost de acord. Ce zici?

Ofir a ieșit exact în mijlocul unei ședințe în care se discuta campania publicitară dedicată unei mărci de hârtie igienică în trei straturi, doar pentru a-mi spune: Frate, sunt alături de tine. Ai toate motivele. Dar te implor, nu face nimic din ce ai putea regreta mai târziu. Nici nu-ți dai seama cât suntem de norocoși că ne avem unul pe celălalt, nici măcar nu-ți dai seama.

Ca să fiu sincer, toate eforturile lor au fost în zadar. Oricum n-am reușit să aprind furia dinăuntru. Într-o noapte am hotărât să merg la el acasă, sperând că dacă îi voi surprinde asupra faptului mă voi inflama, iar pe drum îmi spuneam încontinuu, ticălosul, ce ticălos nenorocit, însă odată ajuns acolo, n-am mai avut nici un chef să intru. Poate că dacă aș fi zărit fie și cea mai vagă mișcare în apartamentul lui, mi-ar fi venit să-l iau la bătaie, însă am rămas în mașină, stropind parbrizul cu apă și acționând apoi ștergătoarele, pentru a îndepărta picăturile;

am tot stropit și am tot pornit ștergătoarele, până când, în cele din urmă, am plecat odată cu prima rază lungă de soare care a scaldat boilerile amplasate pe acoperișuri. N-am reușit să mă imaginez bățându-l. Deși ar fi meritat-o din plin. Deși pe bilețelele pe care le scriseserăm după Mondialul trecut, toate cele trei dorințe ale mele aveau legătură cu Yaara.

Și acestea fuseseră tot ideea lui Amichai, bilețelele...

Imediat după ce Emmanuel Petit a înscris cel de-al treilea gol și când devenise deja limpede că Franța urma să câștige Campionatul Mondial, iar în aer plutea un ușor iz de deziluzie, asta deoarece noi toți țineam cu Brazilia, după ce plăcințelele burekas stropite cu lacrimile Ilanei fuseseră deja înfulecate, după ce salatele se terminaseră, iar pe farfurie nu mai rămăsese decât o singură felie de pepene cu feta, pe care nimeni nu îndrăznea s-o ia, Ofir a spus: Nu știi ce m-a apucat așa, deodată. Țsta e al cincilea mondial pe care îl vedem împreună. Iar Churchill a zis: Cum adică al cincilea? Cel mult al patrulea.

Și am început să numărăm.

Pe cel din Mexic, din 1986, l-am văzut la tatăl lui Ofir, în Kiryat Tivon. În clipa în care naiva Danemarcă a pierdut cu cinci la unu în fața Spaniei, Ofir a izbucnit în lacrimi, iar tatăl lui a zis că așa se întâmplă când un băiat e crescut doar de mamă. Mondialul din 1990 l-am văzut fiecare într-un alt oraș din Teritorii, dar într-o sâmbătă s-a nimerit să fim cu toții în permisie și să ne întâlnim să vedem semifinala acasă la Amichai. Nici unul dintre noi nu-și aducea aminte partida, fiindcă sora mai mică a lui Amichai se fâțâia de colo colo într-un body roșu, iar noi eram soldați și abia ne mai puteam abține. În 1994 eram deja studenți. La Tel Aviv. Churchill fusese primul care plecase, după care l-am urmat cu toții acolo, pe de-o parte fiindcă voiam să rămânem împreună, iar pe de altă parte, fiindcă Churchill declarase că doar acolo puteam să devenim ceea ce ne doream să fim.

Dar finala campionatului din 1994 am văzut-o la spitalul din Haifa! și-a amintit Ofir. Așa este, am răspuns eu.

Odată, în timp ce luam masa cu părinții mei, avusesem una dintre cele mai grave crize de astm din viața mea. Au fost momente, în timpul cursei către spital, în care chiar am crezut că o să mor. După ce m-au stabilizat, administrându-mi injecții și pastile și punându-mi o mască cu oxigen, medicii au decis că trebuia să rămân câteva zile în spital, sub observație.

Finala era a doua zi. Fără să-mi spună nimic, Churchill i-a adunat pe toți și i-a înghesuit în mașinuța lui hârbuită. Pe drum s-au oprit la Casa Frigăruii din Kfar Viktin, pentru a-mi cumpăra ceai de piersici, slăbiciunea mea, și niște vodcă, dat fiind faptul că pe vremea aceea ne prefăceam a fi mari amatori de vodcă, iar cu zece minute înainte de începerea meciului au dat buzna în camera mea, rezerva numărul 9, secția Boli Interne (pe gardianul care a încercat să-i oprească, pentru că programul de vizite se terminase de mult, l-au corupt cu o sticlă de vodcă Keglevich). Când i-am văzut, aproape că am făcut o nouă criză. Dar apoi m-am calmat, am respirat profund, prin diafragmă, și am urmărit împreună, la micuțul televizor suspendat deasupra patului meu, cum echipa Braziliei câștiga cupa după 120 de minute și lovituri de la 11 metri.

— Iată-ne ajunși și în 1998, a spus Churchill. Patru mondiale în total.

— Noroc că n-am pariat, a zis Ofir.

— Noroc că există campionatele mondiale, am adăugat eu. În felul ăsta, timpul nu devine o curgere lineară, și la fiecare patru ani ne putem opri pentru a vedea ce s-a schimbat.

— Doamne! a răspuns Churchill.

El era mereu primul care mă înțelegea. Câteodată era chiar singurul.

— Știți care este adevăratul noroc? Faptul că ne avem unul pe celălalt, a răspuns Ofir.

— Nici-nu-vă-dați-sea-ma-ce-no-roc, am completat noi în cor.

— Frate, nu știu cum te descurci printre toți publicitarii ăia, tu care ești o domnișoară sentimentală, a spus Churchill.

Ofir a început să râdă:

— La asta se ajunge când un băiat crește doar cu mama.

Iar Amichai a sărit dintr-odată:

— Am o idee.

— Așteaptă, haideți mai întâi să vedem festivitatea de premiere, a propus Churchill, sperând că până la sfârșitul ceremoniei își va fi uitat ideea.

Dar Amichai nu a uitat-o.

Oare știa el că ideea pe care urma să ne-o propună avea să devină o adevărată profeție, își imaginase el oare că în următorii patru ani inițiativa aceea avea să ne producă multe dezamăgiri, menținându-și în mod miraculos forța profetică?

Probabil că nu. Sau poate că da, având în vedere faptul că prezența sa blândă ascundea o tenacitate plină de încăpățănare, care-i permitea să-și asculte clienții ore în șir, să compună pe balcon puzzle-uri de mii de piese și să alerge câte zece kilometri zilnic, indiferent de vreme. Bănuiesc că tocmai tenacitatea asta a lui, mai mult decât orice altceva, l-a făcut să-și reia discursul imediat după ce Didier Deschamps a ridicat trofeul în fața publicului care-l aclama.

— Știți la ce m-am gândit? a întreat, m-am gândit ca fiecare dintre noi să scrie pe câte un bilet unde visează să ajungă, să fie peste patru ani. Atât din punct de vedere personal, cât și profesional, practic din toate punctele de vedere. Iar la următorul Campionat Mondial, să recitim biletele și să vedem ce am reușit să realizăm între timp.

— Ce idee minunată! a exclamat din biroul ei Ilana, smiorcăita grupului.

Am întors toți capetele către ea. Niciodată până atunci nu o mai auziserăm atât de entuziasmată.

Avea mereu aceeași față tristă (chiar și în ziua nunții, motiv pentru care în filmările de la nuntă se vede foarte mult Amichai dansând, și foarte puțin ea). De fiecare dată când ne întâlneam acasă la Amichai, Ilana se retrăgea după doar câteva minute, cufundându-se în câte o carte. Mai tot timpul citea cărți de psihologie, al căror subiect principal era legătura dintre depresie și anxietate. Așa că ne obișnuiserăm atât cu prezența ei discretă,